

РЕЙ БРЕДЪРИ ПРЕРОДЕН

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2009

chitanka.info

След време ще превъзмogneш страха. Нищо не можеш да направиш. Трябва само да внимаваш да вървиш нощем.

Слънцето е ужасно. Летните нощи не помагат. Трябва да изчакаш студения сезон. Първите шест месеца си в разцвета си. На седмия водата ще се просмуче и ще започне разлагането. Към осмия месец ще изгубиш сръчността си. В началото на десетия ще лежиш и ще ридаеш без сълзи, защото ще си разбрал, че никога вече няма да се движиш.

Но преди това да се случи, има толкова много за довършване. Много приятни и неприятни неща трябва да обмислиш, преди да се разтопи умът ти.

Всичко е ново за теб. Ти си прероден! Мястото ти е меко като коприна, мирише на туберози и лен, преди раждането ти не се чува нито звук освен сърдечния ритъм на милиарди насекоми в земята. Това място е дърво, метал и сатен, то не предлага прехрана, то е само неумолимо пространство застоял въздух, джоб в земята. Има само един начин да оживееш. Гняв, който да те зашлеви и да те събуди, да те накара да се раздвижиш. Желание, страст, нужда. Тогава потрепваш и се надигаш, за да удариш глава в покритото с лен дърво. Животът те вика. Изпълваш се с него. Бавно си пробиваш път нагоре, намиращ начин да отместиш тежката пръст бучка по бучка и една нощ разбиваш мрака, освобождаваш се и се втурваш нагоре, за да видиш звездите.

Стоиш изправен, а емоциите те изгарят. Правиш крачка като малко дете, олюляваш се, посягаш да се опреш на нещо — и откриваш студена мраморна плоча. Под пръстите ти е изписана кратката история на твоя живот: РОДЕН — УМРЯЛ.

Писнало ти е от дърво. Опитваш се да вървиш. Излизаш от страната на паметниците и влизаш в потъналите в здрач улици. Сам си по бледите тротоари.

Чувстваш, че нещо е недовършено. Пропуснал си някое цвете, трябва да видиш някое място, някое езеро те очаква да поплуваш в него, добро вино — да го вкусиш. И тръгваш, за да завършиш недовършеното.

Улиците са непознати. Вървиш през градче, което никога не си виждал, съновидение върху езерен бряг. Стъпваш все по-уверено, крачиш все по-бързо. Спомените се връщат.

Сега разпознаваш всеки двор, всяка вдлъбнатина, където асфалтът се е разтопил между бетонните плочи под палещата лятна

жега. Знаеш къде връзваха конете, потни в зелената пролет на тези железни брегове, толкова отдавна, че ти е като в мъгла. Познаваш това кръстовище, над което лампата виси като светец паяк, който хвърля мрежата си в мрака. Скриваш се от паяжината ѝ в сенките на чинарите. Пръстите ти пробягват по дървена ограда. Тук си тичал като дете с пушка играчка в ръка, тук е отеквал смехът ти.

Къщите, с техните хора и спомени. Миризмата на лимон на старата госпожа Ханлон, която живееше тук — жената със съсухрените ръце, която те хока, че си стъпкал петуниите ѝ. Сега е напълно съсухрена като стара, обгоряла хартия.

Улицата е тиха, чуват се единствено нечии стъпки. Завиваш на ъгъла и най-неочаквано се сблъскваш с някакъв непознат.

И двамата отскачат назад. Оглеждате се за момент и разбирате.

Очите на непознатия са дълбоко поставени огънове. Той е висок, слаб, облечен в тъмен костюм. Скулите му са бели като пламък. Усмивва се.

— Ти си нов — казва.

Тогава разбираш какво е той. Той е „различен“, също като теб.

— Къде си се разбързал толкова? — пита.

— Дръпни се от пътя ми — отговаряш. — Нямам време. Трябва да ида на *едно място*.

Той те сграбчва здраво за лакътя.

— Знаеш ли *какво* съм аз? — Навежда се към теб. — Не разбираш ли, че сме еднакви? Ние сме братя.

— Аз... Нямам време.

— Нямаш — съгласява се той. — И аз нямам време за губене.

Опитваш се да се махнеш, но той тръгва с теб.

— Знам къде отиваш.

— Нима?

— Да — казва той. — На някое място от детството. При някоя река. При някоя къща. При някакъв спомен. Може би при някоя жена. При леглото на някой стар приятел. Ох, знам всичко, всичко за тези като теб. Знам. — Кима към редуващата се светлина и мрак.

— Наистина ли.

— Винаги това е причината ние, изгубените, да вървим нанякъде. Странно, като се замислиш за всички книги за духове и ненамерили покой души, авторите на дебелиите томове нито веднъж не

са се докоснали до истинската причина за нашето връщане. Правим го винаги заради спомен, приятел, жена, къща, глътка вино, за всичко, свързано с живота и... *живеенето!* — Стиска юмрук, сякаш за да задържи думите си. — Живот! *Истински живот!*

Без да кажеш нищо, ускоряваш крачка, но шепотът му те следва.

— Трябва после да дойдеш при мен, приятелю. Ще се срещнем с останалите. Тази нощ, утре, всяка нощ, докато най-сетне победим!

— Кои са другите?

— Мъртвите. Обединяваме се срещу... — пауза — нетолерантността.

— Нетолерантност?

— Ние, наскоро починалите, наскоро погребаните, сме малцинство. Преследвано малцинство. Те създават закони срещу нас.

Спираш.

— Малцинство?

— Да. — Той сграбчва ръката ти. — Желани ли сме? Не! От нас се страхуват, гонят ни като овце, крещат ни, замерят ни с камъни — също като евреите. Това е лошо, казвам ти, това не е справедливо! — Вдига яростно ръце и удря въздуха. — Нима е честно да се разлагаме в гробовете си, докато останалият свят пее, смее се и танцува? Нима е честно те да обичат, докато ние лежим студени, да докосват, докато нашите ръце са станали на камък? Не! Казвам за тях — долу, долу! Защо трябваше ние да умрем? Защо не другите?

— Може би...

— Хвърлят пръст в лицата ни и слагат отгоре камък, за да ни затиска. Носят цветя и ги оставят да гният. Веднъж годишно, а понякога дори и това не правят! Ох, как само мразя живите. Проклети глупаци! Танцуват цяла нощ и правят любов до сутринта, а ние сме изоставени. Нима това е правилно?

— Не съм го поглеждал по този начин...

— Е, ние ще ги оправим! — извиква той.

— Как?

— Тази нощ хиляди от нас се събират в Елисейската горичка. Аз ще водя нашата армия. Ще излезем на марш! Твърде дълго ни пренебрегваха. Щом ние не можем, и те няма да живеят! Ще дойдеш ли, приятелю? Говорих с мнозина. Ела при нас. Тази нощ гробищата

ще се отворят и Изгубените ще се изсипят, за да удавят неверниците. Ще дойдеш ли?

— Да. Може би. Но сега трябва да вървя. Търся нещо... По-късно, по-късно ще дойда.

— Добре — казва той. Отдалечаваш се, оставяш го в сенките. — Добре, добре, добре!

А сега нагоре, бързо. Слава Богу, че нощта е студена.

Ахваш. Ето я, светеща в нощта с простичко великолепие — къщата, в която баба приютяваше и хранеше квартирантите си. В тази величествена висока къща се провеждаха съботни пиршества. Тук, като дете, ти стоеше на верандата, гледаше как ракетите се издигат на огнените си стълбове, а фойерверките пръскат искри и в ушите ти кънтяха гърмежите на месинговото оръдие, запалено от ръчно свитата цигара на чичо Байън.

Сега, разтреперан от спомена, разбираш защо вървят мъртвите. За да видят още нощи като тази. Тук, където росата падаше върху ливадата, а ти се боричкаше с децата, мачкаше мократа трева и чувстваше сладостта на момента, на настоящето. Няма утре, няма вчера, живееш сега, тази нощ!

А ето там, там, помниш ли? Това е домът на Ким. Жълтата светлина отзад идва от нейната стая.

Отваряш портата с трясък и бързаш по пътеката.

Приближаваш прозореца и виждаш как застоялият ти дъх полепва по студеното стъкло. Мъглата изчезва и стаята ѝ се появява — дреболиите, пръснати по малкото меко легло, намазаният до блясък под от черешово дърво, мъхнатите килими, досуц като спящи кучета.

Тя влиза в стаята. Изглежда уморена, но въпреки това сяда и започва да реши косата си.

Затаил дъх, притискаш ухо до студената дъска, заслушваш се и сякаш от дълбините на морето я чуваш да пее, толкова тихо, че думите се превръщат в ехо, преди още да са изпети.

Почукваш по прозореца.

Но тя не се обръща, а продължава нежно да реше косата си.

Почукваш отново, по-неспокойно.

Този път тя оставя гребена, става и приближава прозореца. Отначало не вижда нищо — ти си в сенките. После се вглежда по-внимателно. Вижда смътна фигура в мрака.

— Ким! — Не можеш да се сдържиш. — Аз съм! Ким!

Пристъпваш напред към светлината. Лицето ѝ пребледнява. Не извиква, но очите ѝ се разширяват и устата ѝ се отваря, сякаш мълния е улучила земята под нея. Леко се дръпва назад.

— Ким! — викаш ти. — Ким.

Казва името ти, но ти не го чуваш. Иска да избяга, но отваря прозореца и отстъпва, хлипайки, докато влизаш през него.

Затваряш прозореца и стоиш, олюлявайки се, само за да откриеш, че тя е в другия край на стаята, полуизвърнала лице.

Опитваш се да измислиш какво да кажеш, но не можеш, и тогава я чуваш да плаче.

Накрая тя успява да проговори:

— Шест месеца — казва. — От толкова време те няма. Когато си отиде, плаках. Никога не съм плакала толкова през живота си. Но сега ти *не можеш* да си тук.

— Тук съм!

— Но защо? Не разбирам. Защо дойде?

— Бях се изгубил. Беше много тъмно и започнах да сънувам. Не знам как. И ти беше в съня ми, и не знам как, но трябваше да намеря начин да се върна.

— Не можеш да останеш.

— Мога, до изгрев слънце. Още те обичам.

— Не го казвай. Вече не бива да го правиш. Моето място е тук, а твоето там, и в момента съм ужасно уплашена. Толкова време мина. Нещата, които правехме, нещата, с които се шегувахме и смеехме, тях все още ги обичам, но...

— Тези мисли не ме напускат. Връщат се при мен отново и отново, Ким. Моля те, опитай се да разбереш.

— Не ти трябва съжаление, нали?

— Съжаление? — Почти се обръщаш. — Не, не съм искал съжаление. Ким, чуй ме. Бих могъл да идвам при теб всяка нощ, можем да си говорим точно както навремето. Мога да обясня, мога да те накарам да разбереш, стига само да ми позволиш.

— Безсмислено е — казва тя. — Не можем да върнем времето.

— Ким, по един час всяка вечер. Или половин, както кажеш. Пет минути. Само колкото да те видя. Това е всичко, за което те моля.

Опитваш се да вземеш ръцете ѝ. Тя се отдръпва.

Стиска очи и казва простичко:

— Страх ме е.

— Защо?

— Така съм научена.

— Това ли било?

— Да. Предполагам, това е.

— Но аз искам да поговорим.

— Говоренето няма да помогне.

Треперенето ѝ постепенно отминава, тя се поуспокоява и отпуска. Сяда на ръба на леглото и гласът ѝ изведнъж става много стар за нейното младо гърло.

— Сигурно... — Пауза. — Може би. По няколко минути всяка вечер, и може би ще свикна с теб и няма да ме е страх.

— Колкото кажеш. И няма да те е страх?

— Ще се опитам. — Поема дълбоко дъх. — Няма да се страхувам. Ще се видим отвън след няколко минути. Нека да дойда на себе си и да си кажем лека нощ.

— Ким, само едно нещо трябва да запомниш — че те обичам.

Излизаш през прозореца и тя затваря след теб.

Стоиш в тъмното и плачеш, разкъсан от нещо по-дълбоко от мъка.

На отсрещния тротоар върви мъж. Разпознаваш го — онзи, с когото разговаря по-рано тази нощ. Изгубил се е и върви като теб, сам в свят, който почти не познава.

И изведнъж Ким се озовава до теб.

— Всичко е наред — казва тя. — Добре съм. Мисля, че не ме е страх.

И тръгвате заедно на лунната светлина, както сте го правили толкова пъти преди. Завежда те до сладкарницата, сядаш на бара и поръчваш сладолед.

Поглеждаш мелбата и си мислиш, колко хубаво е всичко, откога чакаш този момент.

Вземаш лъжицата, слагаш малко сладолед в устата си, застиваш и усещаш как светлината изчезва от лицето ти. Облягаш се назад.

— Нещо не е наред ли? — пита продавачът зад щанда.

— Не, няма нищо.

— Да не би сладоледът да е развален?

— Не, чудесен е.

— Не ядете — казва той.

— Не.

Отместваш чашката и чувстваш как те обсебва ужасна самота.

— Не съм гладен.

Изправяш се в стола си, вперил поглед в нищото. Как можеш да й кажеш, че не можеш да преглътнеш, не можеш да ядеш? Как да й обясниш, че тялото ти е плътно като парче дърво, че нищо в него не помръдва, че не можеш да вкусиш каквото и да било?

Отстъпваш от тезгяха, чакаш Ким да плати мелбите, после отваряте широко вратата и излизате в нощта.

— Ким...

— Всичко е наред — казва тя.

Тръгвате към парка. Чувстваш ръката й върху своята, но някак далечно, усещането е толкова леко, че почти го няма. Тротоарът под краката ти губи твърдостта си. Движиш се плавно, сякаш в сън.

— Не е ли чудесно? — пита Ким. — Мирише на люляк.

Подушваш въздуха, но не долавяш нищо. Обхванат от паника, опитваш отново, но няма никакъв люляк.

Срещате двама души в тъмното. Разминавате се, те се усмихват на Ким. Докато се отдалечават, чуваш единия да казва:

— Надуши ли това? Има нещо гнило в Дания.

— Какво?

— Не виждам...

— Не! — извиква Ким. И изведнъж побягва, подплашена от гласовете.

Настигаш я. Хващаш я за ръката. Борите се мълчаливо. Тя те удря. Едва усещаш юмруците й.

— Ким! Недей. Не се страхувай.

— Пусни ме! — извиква тя. — Пусни.

— Не мога.

Пак същите думи — „не мога“. Тя губи сили и се отпуска, опира се на теб и хлипа. Докосваш я. Трепери.

Прегръщаш я и също се разтреперваш.

— Ким, не ме напускай. Такива планове имам. Ще пътуваме, където и да било, просто ще пътуваме. Помисли си само. Ще ядем най-

вкусната храна, ще видим най-красивите места, ще пием най-доброто вино.

Ким те прекъсва. Виждаш как устните ѝ се движат. Накланяш глава.

— Какво?

Тя заговаря отново.

— По-силно — казваш. — Не те чувам.

Тя говори, устните ѝ се движат, но ти не чуваш абсолютно нищо.

И после, сякаш иззад дебела стена, един глас казва:

— Безсмислено е. Видя ли?

Пускаш я.

— Исках да видя светлината, цветята, дърветата, всичко. Исках да те докосна, но, Господи, всичко изчезна с лъжичката сладолед. И сега ми се струва, че не мога да се движа. Едва чувам гласа ти, Ким. Вятър подухва в нощта, но аз почти не го усещам.

— Изслушай ме — казва тя. — Не е това начинът. За да имаш нещо, е нужно не само желание. Щом не можем да говорим, да чуваме, да усещаме и дори да вкусваме, какво остава за нас с теб?

— Мога да те гледам и да си спомням какво беше.

— Това не е достатъчно, трябва да има нещо повече.

— Не е честно. Господи, искам да живея!

— Ще живееш, обещавам ти, но не по този начин.

Спираш. Смразяваш се. Хващаш китката ѝ и се вираш в развълнуваното ѝ лице.

— Какво искаш да кажеш?

— Детето ни. Нося нашето дете. Разбираш ли, не беше нужно да се връщаш, ти винаги си с мен, винаги ще бъдеш жив. А сега си върви. Повярвай ми, всичко ще бъде наред. Нека да запазя добрите спомени, а не тази ужасна нощ. Върни се там, откъдето си дошъл.

Не можеш дори да заплачеш. Очите ти са пресъхнали. Стискаш здраво китките ѝ и изведнъж, без да каже нито дума, тя бавно се свлича на земята.

— В болницата — чуваш я да прошепва. — Бързо.

Понасяш я по улицата. Мъгла изпълва лявото ти око и осъзнаваш, че скоро ще ослепееш.

— Побързай — шепне тя. — Побързай.

Започваш да тичаш, препъвайки се по тротоара.

Минава кола и ѝ махаш да спре. Миг по-късно двамата сте вътре с някакъв непознат и се носите безмълвно в нощта.

И през цялото бясно препускане я чуваш как повтаря, че вярва в бъдещето и че скоро трябва да се махнеш.

Накрая пристигате и Ким изчезва; дежурните я отнасят, без да ти обърнат внимание.

Стоиш безпомощно пред входа, после се обръщаш и се опитваш да си отидеш. Светът се размазва.

Накрая успяваш да закрачиш в полумрак, опитваш се да видиш хората, да помиришеш люляка, който сигурно все още е някъде около теб.

Откриваш, че се спускаш в дерето край парка. Нощните пешеходци се събират тук. Помниш ли какво каза онзи? Всички изгубени, всички самотници се събират тази нощ, за да унищожат онези, които не ги разбират.

Препъваш се по пътеката, падаш, изправяш се и отново падаш.

Непознатият се озовава пред теб, докато вървиш към притихналото поточе. Оглеждаш се и не виждаш никого друго в мрака.

— Не дойдоха! — гневно възкликва непознатият. — Нито един от онези, нито един! Само ти. Страхливци, проклети да са, долни страхливци!

— Добре. — Дишането ти, или илюзията за дишане, се забавя. — Радвам се, че не са те послушали. Трябва да има някаква причина. Може би... може би се е случило нещо, което не можем да разберем.

— Имах планове — поклаща глава онзи. — Но съм сам. Дори и всички самотници да се надигнат обаче, те не са силни. Един удар, и падат. Уморяваме се. Аз съм уморен...

Оставяш го зад себе си. Шепотът му затихва. Глухо туптене отеква в главата ти. Излизаш от дерето и се връщаш в гробището.

Името ти е изписано върху надгробния камък. Пръстта те очаква. Спускаш се по тесния тунел в сатена и дървото, вече не си уплашен или развълнуван. Лягаш в топлия мрак. Отпускаш се.

Погълнат си от разкоша на хранителна топлина, подобна на безбрежна мая. Имаш чувството, че се поклащаш върху шепнещите ѝ вълни.

Дишаш тихо, без да изпитваш жажда, без да се тревожиш. Обичан си. Сигурен си. Мястото, в което лежиш и сънуваш, се движи.

Дрямка. Тялото се топи, става мъничко, компактно, безтегловно. Дрямка. Бавна. Тишина. Тишина.

Кого се опитваш да си спомниш? Някакво име се понася по морето. Тичаш да го пресрецнеш, вълните го отнасят. Някой прекрасен. Някой. Време, място. Дрямка. Мрак, топлина. Беззвучна земя. Смътно вълнение. Тишина.

Тъмна река те понася бързо и още по-бързо.

Озоваваш се на открито. Увисваш под ярка жълта светлина.

Светът е огромен като покрита със сняг планина. Слънцето ослепително свети, огромна ръка хваща краката ти, а друга те потупва по гърба, за да изтръгне вик от теб.

Наблизо лежи жена. По лицето ѝ е избила пот, тази стая и този свят са изпълнени с диво пеене и възхита. Надаваш вик, както висиш надолу с главата, обръщат те, прегръщат те и те кърмят.

В малкия си глад забравяш да говориш, забравяш всичко. Гласът ѝ шепне някъде над теб:

— Милото ми бебе. Ще те кръстя на него. На... него...

Тези думи не означават нищо. Страхувал си се от нещо ужасно и черно, но сега то е забравено в тази топлина. Някакво име се оформя в устата ти, опитваш се да го кажеш, без да знаеш какво означава, но можеш само да го изплачеш щастливо. Думата избледнява, изчезва като изтрит призрак на смях в главата ти.

— Ким! Ким! О, *Ким!*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.